

УДК 159.923

Царенко Ю.О., Яремчук Ю.О., Пурська І.І.,
студенти IV курсу
напрямку підготовки «Корекційна освіта
(логопедія)»
Київського університету імені Бориса Грінченка;
Мартинчук О.В.,
завідувач кафедри спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент;
Найда Ю.М.,
старший викладач кафедри
спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ЛЯЛЬКА ЯК ПЕРСОНА» В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У тезах висвітлено співпрацю наукового гуртка «Інклюзивний клуб» кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти з Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» у межах реалізації проекту «Створення інклюзивного безпечного середовища у навчальних закладах і громадах». Результатом співпраці стало вивчення проблеми дослідження впливу педагогічної технології «Лялька як персона» на формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: Лялька як персона, емоційний інтелект, інклюзивне середовище, діти старшого дошкільного віку.

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми обумовлені відсутністю в методичному портфоліо педагогів дошкільних навчальних закладів дієвих, побудованих з опорою на закономірності розвитку дитини та соціальну взаємодію методик для створення умов та реалізації педагогічних практик, які сприяють емоційно позитивному розвитку дитини, посилюють позитивні емоції, навчають дітей розрізняти власні емоції і надавати підтримку іншим дітям. Відтак, формування у фахівців спеціальної та інклюзивної дошкільної освіти компетентності у сфері емоційного виховання дітей, підтримки і розвитку позитивного, безпечного середовища в інклюзивному дошкільному навчальному закладі є надзвичайно актуальною проблемою в умовах сучасних суспільних трансформацій.

Аналіз наукових досліджень. Емоційний інтелект визнається останні двадцять п'ять років одним з найважливіших компонентів загального успіху особистості в житті. Результати досліджень зарубіжних вчених (Х. Гінотт, Д. Готтман) свідчать, що діти батьків і педагогів, які займаються емоційним вихованням, краще вчаться у школі, є соціально компетентнішими, емоційно благополучнішими і фізично здоровішими [1,2]. Крім того, впровадження в Україні інклюзивної освіти ставить свої виклики перед педагогами щодо створення позитивного безпечного інклюзивного середовища в освітніх закладах (А. Колупаєва, Н. Софій, Т. Скрипник, О. Федоренко та ін.). Тому привнесення в сучасну систему дошкільної освіти, яка стає більш відкритою для дітей з особливими освітніми потребами, методик формування емоційного інтелекту, емоційної компетентності як дітей з нормотиповим розвитком, так і дітей з психофізичними порушеннями, дозволить зробити свій внесок у реформування вітчизняної дошкільної освіти.

Виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені. Співпраця учасників наукового гуртка Інклюзивного клубу кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Університету Грінченка з Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» у межах проекту «Створення інклюзивного безпечного середовища у навчальних закладах і громадах» у 2016 році відкрила можливості для вивчення міжнародної освітньої методики «Лялька як персона: педагогічний підхід для соціального та психологічного розвитку

дитини», яка сприяє психосоціальному розвитку дітей, зокрема, розвитку емпатії, формуванню поваги до багатоманітності, толерантності тощо [3].

Проте, ґрунтовний аналіз міжнародних рекомендацій з використання методики «Лялька як персона» свідчить, на наш погляд, про існуючі невикористані потенційні можливості впливу цієї методики на розвиток особистості дитини. Ми вважаємо за можливе дослідити вплив методики «Лялька як персона» на формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку: усвідомлення власного емоційного стану, позитивне сприймання себе та інших людей, спостереження за своїми і чужими емоціями і почуттями, диференціювання їх і використання цієї інформації для управління мисленням і діяльністю, здатність поставити себе на місце іншої людини і відреагувати відповідним чином, розвиток комунікативної компетентності дітей як з нормотиповим розвитком, так і з порушеним мовленнєвим розвитком.

Мета дослідження: виявити вплив педагогічної технології «Лялька як персона» в умовах інклюзивного середовища на формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження.

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми емоційного інтелекту особистості та його формування у процесі використання педагогічної методики «Лялька як персона».
2. Розробити серію з десяти тематичних занять з формування емоційного інтелекту у межах педагогічного підходу «Лялька як персона».
3. Апробувати розроблені матеріали під час педагогічної практики.
4. Визначити ефективність застосування педагогічної технології «Лялька як персона» для формування емоційного інтелекту дітей старшого дошкільного віку.
5. Розробити методичні рекомендації для педагогів щодо використання педагогічної технології «Лялька як персона» в інклюзивному середовищі для формування емоційної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Висновки. Результатом дослідження стане збагачення портфоліо студентів міжнародною практико-орієнтованою методикою «Лялька як персона», розповсюдження матеріалів дослідження — системи

тематичних занять-історій з формування емоційної компетентності — серед студентів і педагогів м. Києва.

ДЖЕРЕЛА

1. Готтман Д. Эмоциональный интеллект ребёнка: практическое руководство для родителей / Джон Готтман, Джоан Деклер ; пер. с англ. Г. Федотовой. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2016. — 2-е изд. — 288 с.
2. Гоулмен Д. Эмоциональный интеллект. Почему он может значить больше, чем IQ / Дэниел Гоулмен. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2016. — 560 с.
3. Ляльки-персони: педагогічний підхід для соціального і психологічного розвитку дитини: методичний посібник для педагогів і тренерів // Матеріали Всеукраїнського фонду «Крок за кроком». — К., 2016. — 46 с.

The thesis elucidates the cooperation of the scientific circle "Inclusive club" of the Department of Special Psychology, special and inclusive education with the all-Ukrainian Fund "Step by Step" within the project "Creating Inclusive Safe Environment in Schools and Communities". The result of collaboration was to learn the problems of the influence of educational method "Persona Dolls" on emotional intelligence development of children of preschool age.

Key words: *Persona Dolls, emotional intelligence, inclusive environment, preschool children.*